

Fastställda av Norbergs kommunstyrelse 2022-04-11, § 62

Riktlinjer för Samhällsorientering i Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner

Samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare regleras av lag (2013:156) och förordning (2010:1138). Syftet är att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målet ska vara att deltagarna utvecklar kunskap om

- de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt,
- hur samhället är organiserat, och
- praktiskt vardagsliv.

Innehållet i samhällsorienteringen fastslås i förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare:

1. Att komma till Sverige
2. Att bo i Sverige
3. Att försörja sig och utvecklas i Sverige
4. Individens rättigheter och skyldigheter
5. Att bilda familj och leva med barn i Sverige
6. Att påverka i Sverige
7. Att vårda sin hälsa i Sverige
8. Att åldras i Sverige

Tyngdpunkten ska ligga på den praktiska aspekten av att leva i Sverige. Det exakta innehållet, omfattningen och tyngdpunkten i varje del bör anpassas efter deltagarna och de lokala förutsättningarna.

Rätt att delta i Samhällsorienteringen

En individ med uppehållstillstånd som flykting eller av flyktingliknande skäl har rätt till samhällsorientering. Även nyanlända anhöriginvandrare som har fyllt 18 men inte 65 år och har varit folkbokförda i en kommun i högst tre år har rätt till samhällsorientering. De ska vara medborgare i ett land utanför EES- området eller utanför Schweiz.

De som inte omfattas av rätten att delta i Samhällsorienteringen är: de som går i gymnasieskola, arbetskraftsinvandrare, gäststuderande samt gästforskare och deras familjemedlemmar.

Kommunernas skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun. Det är upp till varje kommun att erbjuda plats i Samhällsorienteringen även för de som inte har rätt enligt lag att ta del av den.

Kommunerna ska aktivt verka för att nå de nyanlända som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen. Samhällsorienteringen ska påbörjas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i kommunen.

Omfattning

Samhällsorienteringen ska enligt lag omfatta minst 100 timmar, Särskilt fokus i och med de utökade timmarna ska läggas på hälsofrämjande aktiviteter. Samhällsorienteringen ska kunna kombineras med studier, praktik, jobb eller liknande aktiviteter.

Språk

Samhällsorienteringen ska, i möjligaste mån, genomföras på modersmål eller annat språk som deltagaren behärskar väl. Vid behov kan tolk tas in. I de fall då behov uppstår av Samhällsorientering på ett mycket ovanligt språk samverkar FNS-regionens Samhällsorientering med andra kommuner i länet. Samhällsorienteringen kan då komma att erbjudas på distans via länk.

Metod, material och undervisningsform

Samhällsorienteringen är en deltagarbaserad och jämlik utbildning. Merparten av innehållet ska lägga fokus på hur det praktiskt går till att leva i och bli en del av det svenska samhället samt systemet. Samhällsorienteringens genomförande, omfattning och i vilken ordning de olika momenten görs ska anpassas utefter kursens deltagare, deras behov samt tidigare förkunskaper liksom lokala förutsättningar.

Samhällsorienteringen bygger på boken ”Om Sverige – Samhällsorientering”. Boken finns i tryckt form på svenska, och översättningar till de vanliga invandrar språken tas fram av länsstyrelserna. Innehållet i boken är utformat utifrån de regelverk och styrmedel som finns inom ramen för arbete med Samhällsorientering i våra respektive kommuner.

Efter avslutad kurs utfärdas ett deltagarintyg. Vid flytt eller avbrott av annat skäl utfärdas ett delintyg. Intyget beskriver den genomgångna undervisningens innehåll, upplägg och omfattning.

Samhällsorienteringen i FNS-regionen

Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner samverkar genom avtal för Samhällsorienteringen. I var och en av de tre kommunerna ska en kontaktperson finnas som har ansvar för att kommuninvånare som har rätt till eller behov av Samhällsorientering erbjuds plats på utbildningen. Kontaktpersonerna i de tre kommunerna träffas halvårsvis, eller mer frekvent vid behov, för att följa upp verksamheten och utveckla den tillsammans. Kontaktpersonerna har även ansvar för återkoppling av verksamheten inom sin egen organisation.

Kursens genomförande sköts av Fagersta kommun. Undervisningen sker på plats i Fagersta. Grupperna kan bestå av 8-12 individer som är folkbokförda i någon av de tre kommunerna. Fagersta kommun kallar deltagarna och håller även i ett inledande informationstillfälle för de kallade.

Tillgänglighetsaspekten är viktig att beakta i genomförandet av Samhällsorienteringen. Lokalerna där verksamheten bedrivs måste vara tillgängliga, och anpassningar för att alla ska kunna ta del av informationen och även medverka i samtalen ska göras i möjligaste mån. Samhällsorienteringen i FNS-regionen ska präglas av icke-diskriminering, ett tillåtande klimat och ett jämlikhetsfrämjande förhållningssätt.

Varje kurs avslutas med en utvärdering. Utvärderingen ska ske skriftligen genom anonyma utvärderingsformulär, och muntligt genom gruppdiskussioner eller individuella samtal. Deltagarna får ett intyg vid kursens avslut.

Övrig information

Samhällsportalen www.informationsverige.se är ett nationellt redskap som erbjuder nyanlända och asylsökande en väg till grundläggande information på tio språk om det svenska samhället. Portalen samfinansieras av länsstyrelserna, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

Portalen www.sfa.nu samlar information och kostnadsfria läresurser för den som vill lära sig svenska, och där finns också information om platser där man kan träna svenska: språkcaféer, studiecirkel med mera. Denna portal samlar många av civilsamhällets insatser.